

‘Kalver- en melkveehouderij met elkaar verbonden’

Energie is een belangrijk thema in de kalversector. Het Belgisch-Limburgse kalverbedrijf Jamelka investeerde daarom in een zonneboiler. Zonne-energie zorgt zo voor de warme melk van de 1400 kalveren. Maar de toekomst van de Vlaamse kalverhouderij staat onder druk.

TEKST WIM VEULEMANS

In de rust van het noorden van Belgisch Limburg ligt het kalverbedrijf Jamelka bv, eigendom van de familie Vanlommel. De familie is al generaties lang actief in de kalverhouderij, met onder meer het eigen melkpoederbedrijf Verveka Veevoeder bv, een kalverhandel, een slachthuis en de verwerking van de huiden tot leder.

Ook een aantal kalverbedrijven zijn hun eigendom, onder meer het bedrijf in Grote-Brogel. In Grote Brogel wordt de rust maar af en toe verstoord door de bulderende motoren van F16's, die opstijgen op de nabijgelegen luchtmachtbasis. De dagelijkse bedrijfsvoering ligt er in handen van Claudio Puscau en zijn

vrouw Lenica. Puscau kwam een kleine tien jaar geleden vanuit Roemenië naar Vlaanderen en begon eerst te werken in het slachthuis van Vanlommel in Olen. Zes jaar geleden verhuisde hij met zijn gezin naar de bedrijfswoning in Grote-Brogel en sindsdien beheert hij er het dagelijkse management in drie stallen met circa 1400 kalveren in afmest.

Verschillende leeftijdsgroepen

‘Het gaat hier over drie stallen, waarvan een recent in gebruik is genomen. In twee stallen, waaronder de nieuwste, huizen circa 550 kalveren, in de kleinere stal 300’, vertelt Peter Boeve, die Vanlommel vertegenwoordigt. ‘We werken met drie verschillende bedrijfsvoeringen bij Vanlommel. Hier op het bedrijf gaat het allemaal om kruisingvaarskalveren en lichtere stierkalveren.

Andere, vaak kleinere bedrijven, werken uitsluitend met zuivere witblauwkalveren. De derde groep zijn dan de zwaardere kalveren.’ Volgens Boeve heeft deze bedrijfsvoering vooral als voordeel dat de veehouder steeds hetzelfde management kan toepassen op zijn bedrijf, zeker bij het voeren is dat een groot voordeel.

Dat voordeel ziet ook Claudio Puscau, die aangeeft dat het goed is dat de stallen niet op hetzelfde moment opstarten. ‘De kalveren komen hier als ze 14 tot 35 dagen oud zijn’, vertelt Puscau in nagenoeg perfect Nederlands. ‘Ze blijven tot ze maximaal 8 maanden oud zijn, tot dan is het nog kalfsvlees.’

Tussen de kalveren in de drie stallen is steeds een leeftijdsverschil van circa vijf weken. ‘Op die manier kan Claudio zijn aandacht vooral richten op de nieuwe groep jonge kalveren, de andere zijn toch al goed op weg. De opstart van de kalveren gedurende de eerste weken is eigenlijk de moeilijkste en ook de drukste periode’, vertelt Peter Boeve. Dat beaamt de Roemeense bedrijfsleider. ‘In die eerste dagen merk ik of er kalveren zijn die niet willen drinken of een speen nodig hebben, die krijgen dan extra aandacht.’

Op de meeste kalverbedrijven bestaat het dagelijks menu voor de kalveren uit melk, gebaseerd op melkpoeder, een kalvermuesli aangevuld en vermengd met gehakseld, zuiver stro en natriumbicarbonaat alsook vers water. Op dit bedrijf wordt er momenteel proefgedraaid met vloeibare wei, rechtstreeks afkomstig van de kaasfabriek. Dit vloeibare goedje wordt opgeslagen in enorme tanks en dient binnen de vier à vijf dagen – vers dus – verwerkt te zijn. De vloeibare wei wordt aangevuld met vloeibaar vet en 20 procent melkpoeder met water. De proef werd uitgewerkt met het oog op een mogelijk economisch en milieuvoordeel. Zo hoeft de vloeibare wei immers niet ingedroogd te worden. Voor de kalveren en hun prestaties is geen verschil waarneembaar.

Wanneer een groep dieren slachtrijp is en richting slachthuis vertrekt, blijft de stal ongeveer twee weken leeg. Die tijd heeft Puscau nodig om de stal schoon te maken, te ontsmetten en weer klaar te maken.

Zonneboiler reduceert energiekosten

Net als nagenoeg alle economische activiteiten kent ook de kalverhouderij de gevolgen van de economische realiteit. Ook hier zijn de stijgende kosten een belangrijk en lastig gegeven, aldus Boeve. ‘Alleen al om de voerkosten te compenseren zou het kalfsvlees een dikke euro duurder moeten zijn’, is hij stellig. ‘En dan spreken we nog

BEDRIJFSPROFIEL

naam bedrijf : **Jamelka bv**
bedrijfsvoering : **Claudio Puscau (35),
Peter Boeve (36)**
veestapel : **1400 kruisingkalveren**

Peter Boeve (links) en Claudio Puscau

niet over stijgende energiekosten, duurder transport en de personeelskosten.’

De technische resultaten optimaliseren en de kosten beheersen zijn op dit bedrijf dan ook cruciaal en hebben de volle aandacht van bedrijfsleider Puscau en de eigenaren.

In tegenstelling tot de klassieke vleesveehouderij maakt energie een substantieel deel uit van de kostprijs van de productie van kalfsvlees. Voor de verstrekking van melk, tweemaal daags, is immers water nodig dat moet worden opgewarmd naar een temperatuur van 80°C. Op het bedrijf werd er daarom geïnvesteerd in een zonneboiler met zonnecellen op het dak. ‘Gemiddeld hebben we ons energieverbruik voor de productie van de melk kunnen halveren’, vertelt Boeve. De aanvullende warmte wordt voorzien via het stoken met houtpellets. ‘Deze investering zorgt ervoor dat we in de zomer voor honderd procent het water kunnen opwarmen via de zonneboiler, in de winter moeten we wel bijverwarmen’, haakt Puscau in.

De kruisingvaarzen en de lichtere stierkalveren in de nieuwe stal hebben allemaal een leeftijd van circa 19 weken

Zonnecellen zorgen voor warm water van circa 80°C, voldoende warm voor de aanmaak van de melk voor de kalveren

Dat de zonneboiler bijzonder nuttig is voor de productie van warm water, laat de temperatuur van het water in de opslagtank zien. Deze heeft op een bewolkte middag begin mei al een temperatuur van 58°C. 'En dat zonder enige zon', lacht Puscau. 'Een andere belangrijke energiekost is de verlichting', vult de bedrijfsleider aan. 'We hebben nieuwe ledverlichting hangen, ook in de oude stallen. Waar vroeger acht lampen van 36 Watt hingen, zijn dat er nu vier stuks van 18 Watt. Reken maar uit wat het verschil is. En we hebben meer licht', lacht hij. Op een gemiddeld kalverbedrijf vormen de energiekosten naast de voerkosten een van de belangrijkste kostenposten. 'Afhankelijk van de regio komt daar mestafzet bij', vult Boeve aan. 'En die weegt in sommige regio's flink door.' Water zelf is zelden een probleem, aangezien de meeste bedrijven voorzien zijn van een grondwaterput.

De blik op de toekomst is er een met veel onzekerhe-

Warm water wordt opgeslagen in een enorme tank

den. Dat is duidelijk voor Peter Boeve, die meteen aangeeft dat de kalversector in Vlaanderen de voorbije jaren niet is gegroeid. 'Het beloven spannende tijden te worden de komende maanden, onze aanvoer van kalveren staat onder druk, onder meer door de gevolgen van het Vlaamse stikstofakkoord', geeft Boeve aan. 'Ook voor ons slachthuis is het belangrijk dat de aanvoer continu op peil blijft.'

Onzekerheid troef in sector

Dat de kalversector in het recente regeringsakkoord ook flink getroffen wordt, verontrust de jonge Boeve. Hij verwijst naar het feit dat de sector zelf er niet jonger op wordt en dat er de komende jaren een natuurlijke uitvloeit zal zijn wegens stoppende bedrijven zonder opvolger. 'De vraag is ook hoe men de 20 procent reductie gaat toepassen in de sector', stelt Boeve. 'Gaan ze dat op sectorniveau toepassen of op bedrijfsniveau?' Hij verwijst daarmee naar het gebrek aan mogelijkheden voor oudere bedrijven om reductie toe te passen. 'In oudere stallen zitten de kalveren in compartimenten van vijftig. Hoe kunnen ze daar bijvoorbeeld een luchtwasser inpassen?' De afzet van Vanlommel is vooral op de Europese markt gericht. Voor Boeve is dit een lokale markt. 'Wij in Vlaanderen bekijken zulks altijd zo klein. Voor mij is lokaal niet Vlaanderen, maar Europa. Zo moeten we alles veel meer gaan bekijken, vanuit een Europese context.'

Voor Boeve is het ook belangrijk dat Vlaanderen beseft dat de melkveehouderij en de kalversector onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. 'Stel dat de kalversector verdwijnt, wat gaan we dan doen met de stroom aan kalveren? Dat zou een ramp zijn, maar wij als kalverhouders hebben ook aanvoer vanuit de melkveehouderij nodig. Beide sectoren kunnen niet zonder elkaar.'

De voorbije jaren heeft Boeve de kalversector sterk zien evolueren. Zo is het aandeel van gebruikskruisingen sterk gegroeid. 'En ze hebben ook grotere edele stukken, die zijn dan soms wat lastiger te vermarkten. Belangrijk is dat de vleesafzet mee moet groeien, die kruisingen zorgen immers voor meer vlees', besluit hij. Volgens Boeve lijkt daarom het plafond voor het aandeel kruisingen nu wel wat bereikt. |

John Shortall: ‘Robot en weidegang kan iedereen leren’

Als er iets is wat Ierse melkveehouders goed kunnen, dan is dat koeien weiden. De Ierse melkveesector staat erom bekend met behulp van louter weidegras goedkoop melk te produceren. Past daarbij dan wel een investering in een automatisch melksysteem? ‘Absoluut’, is het directe antwoord van John Shortall, beweiding- en robotspecialist bij DeLaval in Ierland. ‘De voordelen van weidegang staan niet ter discussie: het is goed voor het dierwelzijn en er is een maatschappelijke wens dat koeien buiten lopen. Maar ook niet onbelangrijk: weiden zorgt voor een lage kostprijs door een optimale grasbenutting en minder uitrijden van mest. Met een automatisch melksysteem en een selectiepoort voeg je daar de factor arbeidsbesparing aan toe. Ook dat draagt bij aan een lage kostprijs.’

ABC-weiden bij dag en nacht weiden

In Ierland wordt veelal gewerkt met seizoensgebonden afkalven. Zodra het grasaanbod

het in het voorjaar toelaat, gaan de koeien dag en nacht naar buiten. ‘Bedrijven zijn ingericht op deze manier van werken. Dus ook een melkrobot wordt ingepast in dat systeem’, legt Shortall uit. En dat kan prima, zo leren de ervaringen. Shortall adviseert Ierse bedrijven die overschakelen op robotmelken, een beweidingssysteem volgens het ABC-principe toe te passen. Dat is een systeem waarbij koeien na acht uur, dus drie keer per dag, toegang krijgen tot een nieuw perceel grasland. ‘Zo zorg je ervoor dat je koeien in beweging houdt, omdat ze naar dat nieuwe perceel gras willen. Daar kunnen ze alleen naartoe via de robot en het selectiehek. Daardoor lukt het om voldoende melkingen per dag te halen.’ Shortall beseft dat in Nederland en Vlaanderen 24 uur per dag weiden minder gangbaar is, maar hij stelt dat een van de drie weideperiodes van 8 uur een periode op stal kan zijn. ‘Ook dan lok je de koeien naar de robot door ze op stal vers voer te geven.’

De uitdaging is om voldoende en vooral kwalitatief vers gras aan te bieden bij veel weide-uren. ‘We adviseren een graslengte van 8 tot 10 centimeter’, aldus Shortall. ‘Als het gras te lang is of het aanbod te groot, dan blijven de koeien in het land en gaan ze niet naar de robot. En als het te kort is, haal je niet de maximale melkproductie uit het gras.’ Dat betekent proberen en oefenen, maar het is volgens hem weinig anders dan weidegang en conventioneel melken. ‘Met wat meer ervaring lukt het steeds beter om de juiste hoeveelheid en de juiste kwaliteit gras aan te bieden.’

Koeien hebben ritme nodig

Het melkproductieniveau ligt in Ierland, mede doordat er louter weidegras in het rantsoen zit, doorgaans lager dan in Nederland. Maar bij de piekproductie in het voorjaar op voorjaarsgras kan de gemiddelde melkproductie van een koppel wel op 30 kg per koe per dag liggen. ‘We gaan uit van 60 tot 70 koeien per robot, maar er zijn bedrijven waar de situatie zo gunstig is dat er meer dan 70 koeien mee worden gemolken’, aldus Shortall. Vooral de ligging van de weidepercelen op het bedrijf speelt een rol bij de robotbezetting. ‘Probeer de loopafstanden dagelijks niet te veel te variëren. Koeien hebben ritme nodig, ook als het gaat over de meters die ze moeten afleggen’, zo geeft hij nog als tip mee. En hij benadrukt het nogmaals: ‘Iedereen die het echt wil, kan leren om intensief beweiden en robotmelken te combineren.’

Werken volgens het ABC-weidesysteem en met selectiehekken bevordert het robotbezoek

Meer weten over robotmelken in combinatie met weidegang? Scan de QR-code

► Kijk voor meer Veeteelt+partnernieuws op partners.veeteelt.nl